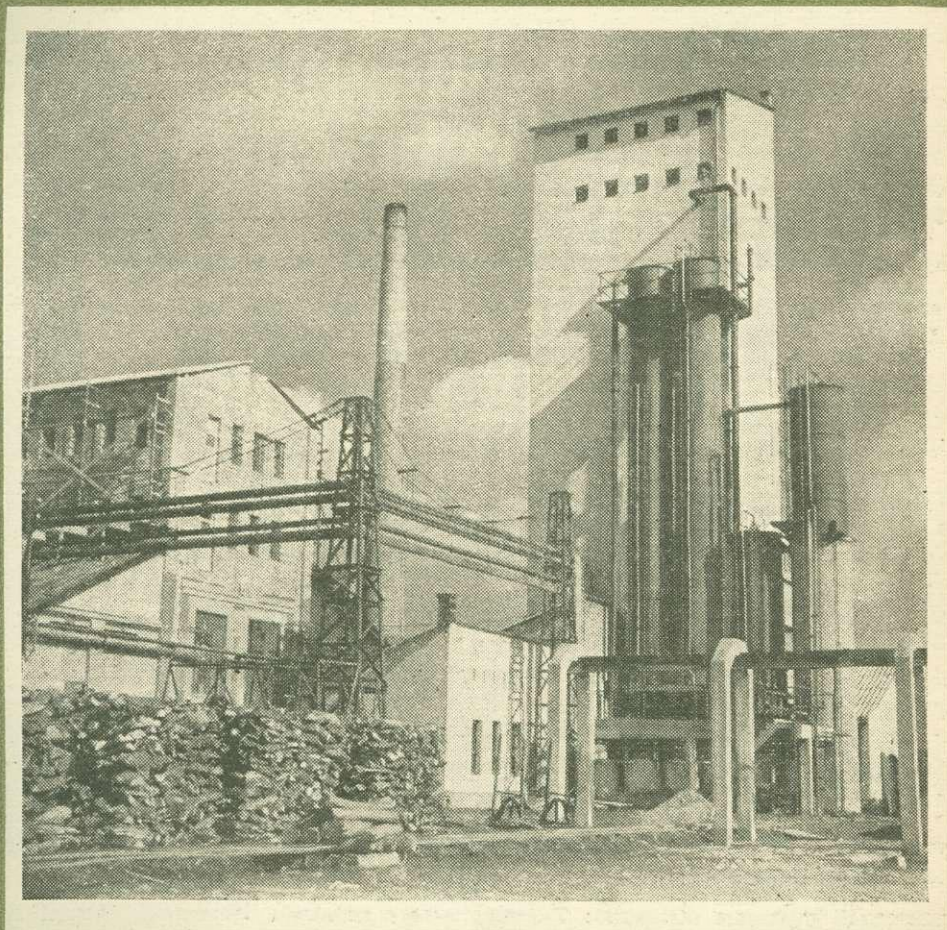

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 90. ÉVFOLYAMA

TARTALOM

<i>Partos Gyula</i> : Az erdészet tíz éve	145
<i>Riedl Gyula</i> : Az erdőhasználat fejlődése a felszabadulás utáni tíz év alatt	147
<i>Danszky István</i> : Az erdőtelepítés és fásítás tíz éve	152
<i>Mersich Endre</i> : Az erdészet tíz évének magasépítéseiről	157
<i>Pankotai Gábor</i> : Erdőfeltárásunk tíz éve	161
<i>P.V. Vasziljev</i> : A munka termelékenysége emelésével kapcsolatos kérdések az erdőgazdaságban	165
<i>Sébor János</i> : Erdőmérnöki Főiskolánk tíz éve	170
<i>Bokor Rezső</i> : Az erdészeti tudományos kutatás tíz éve	174
<i>Csabán István</i> : Erdőrendezésünk fejlődése a felszabadulás óta eltelt időben	177
<i>Dersi Gyula</i> : Az erdőgazdasági bérezés fejlődése	180

Címkép : *Megkezdte üzemét az ERDŐKÉMIA Vállalat új toronyretortája.*

Hátlapon : *Lassó cable közelít a Senyő-völgyi kitermelésnél* (Zsabokorszky Jenő felvétele — „A magyar erdészet 10 éve“ — fényképpályázaton második díjat nyert kép).

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Дюла Партош</i> : Десять лет нового лесного хозяйства	145
<i>Дюла Ридл</i> : Развитие лесозаготовительных работ за десять лет после освобождения	147
<i>Иштван Дански</i> : Лесоразведение на землях гослесфонда и защитное лесоразведение за десять лет	152
<i>Эндре Мершич</i> : Строительные работы в лесхозах за десять лет после освобождения	157
<i>Габор Панкотай</i> : Освоение лесных массивов за десять лет	161
<i>П. В. Васильев</i> : Вопросы повышения производительности труда в лесном хозяйстве	165
<i>Янош Шебор</i> : Развитие Лесоинженерного Института за десять лет	170
<i>Реже Бокор</i> : Лесохозяйственные научные исследования за десять лет	174
<i>Иштван Чабан</i> : Развитие лесохозяйства после освобождения	177
<i>Дюла Дерши</i> : Развитие системы заработной платы в лесном хозяйстве	180

На первой странице обложки : *Вступила в производство новая поточная реторта предприятия „ЭРДЕКЕМИЯ“.*

На последней странице обложки : *Трелевка леса с подвесной канатной дорогой типа „Лессо кебл“ на заготовках в долине Шенье* (Снимок Ене Жабаковского- На конкурсе „Венгерское лесное хозяйство за десять лет“ снимку была присуждена премия второй степени).

Az erdészet tíz éve

PARTOS GYULA

az Országos Erdészeti Egyesület elnöke

Tíz esztendővel ezelőtt a magyar nép történelmének sorsdöntő fordulatához érkezett. A Szovjet Hadsereg a második világháborúban a fasizmus erői felett döntő győzelmet aratott. Ennek következményeképpen összeomlott az úri Magyarország és felszabadult a magyar nép.

Az elmúlt tíz év eseményei mindennél jobban bizonyítják annak a ténynek *nagy történelmi jelentőségét, hogy hazánkat a Szovjetunió fegyveres erői szabadították fel.* Ez a tény meghatározta az egész ország fejlődésének irányát és a népgazdaságon belül az erdészet fejlődését is.

A felszabadulás idején a magyar erdők elhanyagolt és leromlott állapotban voltak. A feudál-kapitalista rablógazdálkodás az erdőket olyan területnek tekintette, ahol vetés nélkül is lehet aratni, ezért a letarolt öreg erdők talaját — még ha az csak rövidebb ideig volt is erre alkalmas — mezőgazdasági műveléssel hasznosították, vagy amíg lehetett legeltették és a felújítást a természetre bízták. Az ilyen mostoha kezelésben részesített hegyoldalokról és a hegyhátokról a víz és szél néhány évtized alatt elhordta a termőtalajt, s az emberi kapzsiság által tönkretett területeket a mai társadalomnak nagy költséggel kell beerdősítenie.

Haladó szellemű erdész szakembereink — mint *Divald Adolf, Kaán Károly* és sokan mások — hasztalan igyekeztek a féktelen erdőpusztításnak gátat vetni, törekvésük a tőkések és nagybirtokosok kapzsiságával szemben nem tudott eredményt elérni.

Ezen az állapoton, amely a nép életlehetőségeit csökkentette, csak az országot átformáló felszabadulás hozott változást. A felszabadulás nyitott lehetőséget az *erdőgazdálkodás forradalmi átalakítására.* Ennek első ténykedése a földreform volt; rendelkezései szerint az ország kerekén 2 millió holdnyi erdőterületéből 1,5 millió állami tulajdonba jutott. Ma a közbirtokossági és községi erdők állami kezelésbe vétele után *az erdők 89 százaléka van állami kezelésben.* Ez a tény, valamint a Szovjetunió példája és segítségével a szocializmus építésére olyan történelmi lehetőséget biztosított, hogy erdészetünk már az elmúlt tíz év alatt is hatalmas fejlődést érhetett el.

Az ország újjáépítése, szocialista népgazdaságunk kiépítése elsősorban fát, főleg iparifát kívánt az erdészettől. A hazai fakitermelés korlátolt lehetősége a fával való legnagyobb fokú takarékoságot biztosító fakitermelési és feldolgozási módok alkalmazását kívánta meg. A jobb döntési módszerek bevezetése, a választékolás szakszerű elvégzése, a fa romlását elhárító szállítási és tárolási módok alkalmazása évről évre fokozódott. Ennek eredményeként *a két világháború közötti 16 százalékos iparifa kihozatal ma már eléri a 38 százalékos átlagot.* Komoly előrehaladást tettünk a fakitermelés nehéz munkájának gépesítése terén. Ma már a kitermelt fa kiszállítása 70 százalékban saját fogatokkal és gépkocsikkal történik.

Hatalmas lépésekkel halad előre az erdősítés és fásítás. 1946 és 1953 között évente átlag még csak 17 000 kat. holdat (9800 ha) erdősítettünk és fásítottunk. Az ötéves terv során az erdősítés és fásítás évi átlaga több mint 40 000 ha-ra emelkedett. Ma már évente több mint kétszer annyit erdősítünk és fásítunk, mint a felszabadulás előtti 20 év átlagában és több mint háromszor annyit, mint amekkora területről fát termelünk ki. Ennek eredményeként *hazánk erdősültségét 12,1 százalékról 13,3 százalékra emeltük. A csemetetermelés terén a Szovjetunió után a második helyet foglaljuk el a világ csemetetermelő államai között.*

Komoly előrehaladást értünk el a természetes és mesterséges úton létesült fiatalasok ápolása terén. A kedvező időjáráson kívül elsősorban a gondosabb ápolásnak köszönhetjük, hogy *a kiültetett csemeték megmaradása 1950. évi 48,2 százalékról 1954-ben 81 százalékra emelkedett.* Az elhanyagolt tisztítások nagy részét elvégeztük és a részes tisztításról áttértünk a bérért történő munkára.

Megszűntek a legeltetés és vadtenyésztés fatermelés szempontjából rendkívül káros túlzásai. Az erdei mellékhaszonvételekben található rejtett tartalék kihasználása évről évre nő. Megindult az erdők tervszerű feltárása és megfelelő üzemi és gazdasági épületekkel való ellátása. A nagyüzemű fafeldolgozás feltételeit eddig csak részben sikerült biztosítani. De már készen vannak a fafeldolgozó iparág rekonstrukciós és a fahulladékok feldolgozását végző üzemek tervei. Sőt a tervezett építkezéseket már meg is kezdtük.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság felállításával az erdészet önálló főhatóságot kapott, ami a további fejlődésére bizonyára nagyon kedvező hatással lesz.

Erőteljesen fejlődött a tudományos kutatás, az erdőrendezési munka és az erdészeti szakoktatás ügye is.

A fejlesztés hatalmas munkájából kivette részét a közel 100 évvel előtt megalakult *Országos Erdészeti Egyesület is.* Az Egyesület alapítói úgy vélték, hogy az egyesületbe tömörített erdészek társadalmi úton sikerrel vehetik fel a küzdelmet az évről évre növekvő mértékű erdőpusztítással szemben. Reményük akkor nem vált valóra, mert az egyesület erdőbirtokos tagjai és a többségben erdőbirtokosokból álló vezetősége — akikkel szemben a hivatásos erdészek függő viszonyban voltak — nem engedett olyan mozgalmat érvényesülni, amely az erdők szabad kizsárolását meggátolni igyekezett. A felszabadulás után az egyesületben is alapvető változások történtek. Eltűntek az erdőbirtokos tagok és az egyesületbe az erdőmérnökökön kívül az erdész-technikusok és erdészek is nagy számban léptek be tagul. Ma már 2600 tagja van az egyesületnek, vezetősége is erdész szakemberekből áll. Különösen fontos változást jelent az egyesület életében a ma már 46 vidéki csoportnak létesítése, amelyek a központi vezetőség irányításával az erdőgazdálkodás fejlesztésének érdekében élénk társadalmi tevékenységet fejtenek ki.

Aktívan részt vett az egyesület az erdészet fejlesztéséről szóló minisztertanácsi határozat előkészítésében, majd végrehajtásában. Előadásokon, vitanapokon mozgósította a tagságot. Tevékenységének hivatalos elismerését jelenti a közelmúltban kiadott együttes utasítás, melyben a METESZ felkérésére a Magyar Tudományos Akadémia elnökével egyetértésben az Országos Erdészeti Főigazgatóság külön is szabályozta az egyesület és gaz-

daságvezetés legszorosabb kapcsolatát. Remélhető, hogy ezzel az egyesület működése még kedvezőbb befolyással lesz az erdészet fejlesztésére. Így valósul meg az alapítók csaknem évszázados elgondolása.

Az 1862-ben *Wagner* Károly és *Divald* Adolf lelkes erdészek által megindított „*Erdészeti Lapok*“ — egyesületünk hivatalos közlönye — utódja ma „*AZ ERDŐ*“, elsősorban a fatermelést érdeklő kérdésekkel szülő tanulmányokat és cikkeket közöl és helyesen irányítja a szakmai közvéleményt.

Az elmondottak azt mutatják, hogy a magyar erdészet az elmúlt tíz évben jó munkát végzett, jól használta ki azt a történelmi lehetőséget, amit a szocialista társadalom megteremtésének úttörő példájával és a felszabadító harcok véráldozatával a Szovjetunió számunkra megadott. Ez az az alap, amelyen erdészetünk biztosan haladhat a jövő egyre növekvő eredményei felé.

Az erdőhasználat fejlődése a felszabadulás utáni 10 év alatt

RIEDL GYULA

az OEF erdőhasználati osztályának vezetője

A felszabadulás előtti időben az erdőhasználatot külterjesség jellemezte. Az erdők faállományát a birtokosok legtöbbször lábon, sok esetben több évre előre, nagy fakitermelő vállalatoknak, pénzügyi konzorciumoknak adták el. Ezek az újulattal, a vágásterület felújításával, az erdőművelés érdekeivel nem sokat törődtek. Ebben az időben az erdőgazdálkodás csaknem kizárólag az élőfakészlet megtermelésére szorított. A fakitermelés nem volt közvetlen feladata, az 80%-ban — az akkori kincstári erdőbirtokok és egy-két belterjesebben gazdálkodó nagyobb uradalom kivételével — fakitermelő cégek kizárólagos privilégiuma volt.

A felszabadulás utáni első években e téren még különösebb változás nem történhetett, mert a volt erdőbirtokosok 1945-ben még három évi fatömeg kitermelésére kaptak engedélyt rendkívüli vágás formájában. Ennek kitermelését nagyrészt fakitermelő cégek, fakereskedők hajtották végre. A vágásnak mintegy 65—70%-át még 1948. évben is fakitermelő vállalatok tartották kezükben és csak 30—35%-a maradt az államrendészet házilagos kitermelésére.

Csak a fordulat éve hozott mélyreható, forradalmi változást az erdészet tevékenységében is, amikor kezébe vette — a magyar erdők történetében először — közel másfél millió kh. erdőterületen az erdőgazdálkodás és benne az erdőhasználat egységes feladatának ellátását.

Az erdőgazdasági szervezet a fakitermelésre felkészületlen káderekkel, alkalmi munkaerővel és eszközökkel, elavult termelési móddal és bérekkel, üzemtervek nélkül kellett átvegye átmenet nélkül a fakitermelés feladatát országos méretben.

A feladat megoldásához ezért elsősorban megfelelő szervezet kiépítésére volt szükség. Ezt célozták azok az átszervezések, amelyek következtében a kezdetben öt lépcsőre tagolt szervezet helyett három lépcsős szervezetet alakított ki (Országos Erdészeti Főigazgatóság, Erdőgazdaság, Erdészet).

A fahasználatok országos megtervezésének és a népgazdasági tervekbe való beillesztésének érdekében új favágatási tervezési módszert kellett kialakítani. E célt szolgálták az 1949., 1951. és 1953. évben kiadott fahasználati és módszertani utasítások. A tervegazdálkodás érdekében a fatömeg és választék becslési eljárásokat tökéletesíteni kellett és az ezek végrehajtásához szükséges szakmai utánpótlást biztosítani. Meg kellett szervezni a szakmunkásképzést, hosszútólói, becslő, szerszámélesítő és karbantartó, motorfűrészkezelő stb. tanfolyamokat rendszeresíteni.

A legsürgősebb mezőgazdasági építési fa, valamint vasúti talpfa termelés érdekében fűrészüzemeket kellett a termelésbe állítani.